

Lisätiedot:

Ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh 050 323 6269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Gallträskin vuonna 2011 päättyneen imuruoppaushankkeen aikana järven ja purkuojan veden kuntoa tarkkailtiin laajasti ympäristöluvan määräämän vesistö-tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailuohjelmaan sisältyi myös ns. jälkitarkkailu, johon kuului vesinäytteiden lisäksi kasvillisuusinventoinnit ja kasviplanktonitutkimukset. Ruoppaushankkeen liittyvä viranomaistarkkailuvelvoite päättyi 2014, mutta kaupunki katsoi kuitenkin aiheelliseksi jatkaa Gallträskiin tilan seurantaa. Tällöin järven seuranta- ja hoitotoimenpiteet koottiin yhdeksi ohjelmaksi vuosille 2015-2020, jonka silloinen yhdyskuntalautakunta hyväksyi.

Edellisen seuranta- ja hoito-ohjelmakauden päätyttyä, esitetään sille nyt jatkoa vuosille 2021-2030. Ehdotuksen mukaan järven seurantaa ja hoitoa jatketaan saman mallin mukaan, mutta vesistö-tarkkailua suoritetaan jatkossa joka toinen vuosi, eikä vuosittain niin kuin tähän asti. Järven ekologinen tila on tällä hetkellä vakaa eikä jokavuotista vesistö-tarkkailua näin ollen katsota tarpeelliseksi.

Kyseessä on vapaaehtoinen, suuntaa-antava seuranta- ja hoito-ohjelma, jota kuitenkin tarpeen vaatiessa (esim. yllättäviä kalakuolemia, leväkukintoja, pokkeavia tutkimustuloksia tms) voidaan täydentää lisätutkimuksilla ja hoitotoimenpiteillä. Esitys Gallträskin suuntaa-antavaksi seuranta- ja hoito-ohjelmaksi löytyy luottamushenkilöiden **extranetistä**.

Gallträsk luokitellaan SYKE:n pintavesiluokitteluohjeen mukaan matalaksi humusjärveksi ja järven ekologista tilaa analysoitaessa on alla verrattu sen järvityypin erinäisiä muuttujia.

Vedenlaadun tarkkailu

Vuonna 2019 mitatun kokonaisfosforin ja kokonaistypen pitoisuuksien mukaan Gallträsk sijoittuu pintavesien *epävirallisen* ekologisen ja kemiallisen tilan luokittelussa erinomaiseen - hyvään ekologiseen luokkaan. Kesäaikaiset planktonin klorofylli-a:n pitoisuudet olivat luokassa hyvä. Järven happitilanne oli talvisaikaan heikentynyt, mutta avovesiaikana erinomainen. Verrattaessa näitä indikaattorituloksia 1990-luvun tuloksiin, voidaan todeta, että järven tila on niiltä ajoilta kohentunut merkittävästi.

Vuoden 2020 vedenlaadun tarkkailuraportti ei vielä ole valmistunut, mutta tarkkailun suorittaneelta konsultilta saatujen alustavien tietojen mukaan vedenlaadun osalta ei ole muutoksia aiempaan. Raportti tuodaan yhdyskuntavaliokunnalle tiedoksi keväällä 2021.

Toimenpiteet: Vedenlaadun tarkkailua jatketaan joka toinen vuosi. Seuraava tarkkailuvuosi tulee olemaan 2022.

Kasviplankton

Kasviplanktonin koostumuksen ja määrän perusteella voidaan luonnehtia järven ekologista tilaa, sillä rehevyydeltään, veden väritään ja altaan ominaisuuksiltaan erilaisilla järvillä on niille tyypillinen kasviplanktonyhteisö.

Vuoden 2020 kasviplanktonitutkimuksen tarkkailuraportti ei vielä ole valmistunut, raportti tuodaan yhdyskuntavaliokunnalle tiedoksi keväällä 2021.

Toimenpiteet: Kasviplanktonitutkimukset suoritetaan seuraavan kerran 2020 ja jatkossakin joka toinen vuosi.

Kasvillisuudenseuranta

Kasvillisuuden *kokonaisrunsausindeksi* on Gallträskissa vuodesta 2010 lähtien alentunut kaikilla tutkimuslinjoilla. Varsinkin eutrofisten kasvien runsaus (lajit jotka vaativat runsasravinteisiä kasvupaikkoja) on alentunut selvästi ja erityisesti karvalehti on taantunut, vaikka lajia esiintyy yhä järvellä. Tulosten perusteella vesikasvillisuuden poisto ja ruoppaukset ovat vaikuttaneet myönteisesti järven kasvillisuuteen. Myönteinen kehitys on tapahtunut erityisesti ruopattavalla kohdalla.

Vuoden 2020 vesikasvillisuuden raportti ei vielä ole toimitettu kaupungille, mutta konsultilta saatujen alustavien tulosten mukaan isonäkimsammalen taantuminen on jatkunut ja karvalehteä esiintyy niukasti. Järvestä on kuintekin löydetty kaksi uutta lajia, haitallinen vieraslaji vesirutto sekä kiehkuraärvä.

Toimenpiteet: Vesikasvillisuudenseurantaa tehdään kolmen vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2023. Järvestä löydetyt uudet lajit saattavat kuitenkin vaatia lisäseurantaa lähivuosina.

Vesikasvillisuuden poisto

Vesikasvillisuutta (uposkasveja) on poistettu mekaanisesti järvestä säännöllisesti viimeisen viidentoista vuoden aikana ja kyseistä toimenpidettä on syytä jatkaa mm. varsinkin järven länsipäässä. Samalla hidastetaan järven sedimentoitumista sen matalimmista päästä, kun hajoavaa orgaanista ainetta poistetaan järvestä. Vesikasvillisuutta poistetaan ensisijaisesti niittämällä ja niittojäte kerätään järvestä.

Toimenpiteet: Vuosittainen mekaaninen uposkasvien poisto loppukesästä lintujen pesimäkauden jälkeen valituilta alueilta umpeenkasvun hillitsemiseksi.

Koe- ja mahdollinen hoitokalastus

Koekalastusta suoritettiin edellisen kerran Gallträskissa vuonna 2017. Järven kalayhteisön rakenne todettiin tällöin olevan särkikalavaltainen (särkikalojen biomassa osuus 73 %), mikä yleensä on tyypillistä rehevöityneelle järvelle. Kokonaisuutena Gallträskin tila näyttäisi kuitenkin myös koekalastustulosten perusteella kohentuneen, sillä rehevöitymistä indikoivien särkikalojen yksikkösaalis on yleisellä tasolla laskenut 1990-luvun lopulta selvästi. Vuoden 2014 ja 2017 koekalastusten perusteella Gallträskiin ei tällä hetkellä ole syytä kohdistaa kalojen poistopyyntiä tai istutuksia järven ekologisen tilan muuttamiseksi.

Järvessä olisi kuitenkin hyvä tehdä kertaluontoinen kevätkutuisten kalojen lisääntymisaluekartoitus, jolloin selvitetään hauen lisääntymisalueet, arvioidaan kutevien haukien määrä ja havainnoidaan mahdolliset ahventen mätinauhat. Kartoituksen perusteella määritetään Gallträskin keskeiset kalojen lisääntymisalueet, joiden pohjalta voidaan tarvittaessa miettiä mahdollisten yksityiskohtaisempien rauhoitusalueiden perustamista.

Toimenpiteet: Koekalastusta suoritetaan seuraavan kerran vuonna 2021, Mahdollisiin hoitokalastuksiin ryhdytään koekalastuksen tulosten pohjalta. Mikäli hoitokalastusta ei tarvitse tehdä, uusitaan koekalastusta viiden vuoden välein. Vuonna 2021 suoritetaan järvessä myös kertaluontoinen kevätkutuisten kalojen lisääntymisaluekartoitus.

Maatutkaluotaus

Gallträskia luodattiin maatutkan avulla vuonna 2011 järven imuruoppaushankkeen loppuselvityksen yhteydessä sekä seuraavan kerran syksyllä 2020. Luotaukset osoittivat, että järven sedimenttiolosuhteisiin ei kymmenessä vuodessa ole tapahtunut suurempia muutoksia. Lisäsedimenttiä on tullut keskimäärin 5 cm ja imuruoppauskuoppiin ei ole valunut sedimenttiä ympäröiviltä alueita, vaan kyseiset syvennykset ovat säilyneet lähes ennallaan järven keskikohdalla. Näin ollen luotausväli voi jatkossakin olla kymmenen vuotta.

Toimenpiteet: Maatutkaluotausta suoritetaan edellisten luotauslinjojen mukaisesti seuraavan kerran vuonna 2030.

.....

Tämä asia käsiteltiin kokouksenseitsemäntenä asiana asian ”Gallträskin vuoden 2020 maatutkaluotauksen tulokset” jälkeen.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta päättää hyväksyä Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelman vuosille 2021 – 2030 esitystekstin selostuksen ja liitteenä olevan toimenpidetaulukon mukaisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelma vuosille 2021-2030